



Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 4 декември 2023 г.
(OR. en)

16336/23

СТ 193
ENFOPOL 531
COTER 236
JAI 1613
COPEN 432

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	4 декември 2023 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	15407/23
Относно:	Заклучения на Съвета относно подобряване на подкрепата и признаването на жертвите на тероризма – <i>Заклучения на Съвета (4 декември 2023 г.)</i>

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно подобряване на подкрепата и признаването на жертвите на тероризма, одобрени от Съвета (Правосъдие и вътрешни работи) на неговото 3992-ро заседание от 4 декември 2023 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА

относно подобряване на подкрепата и признаването на жертвите на тероризма

КАТО ИЗТЪКВА, че тероризмът продължава да бъде критична глобална заплаха, представлява едно от най-сериозните нарушения на ценностите на Европейския съюз и застрашава основни демократични принципи като зачитането на правата на човека, принципите на правовата държава и социалното сближаване.

КАТО ИМА ПРЕДВИД, че към борбата с тероризма трябва да се подхожда не само от гледна точка на сигурността, но и чрез отделяне на специално внимание върху пряко засегнатите лица, държавите членки трябва да направят необходимото, за да отговорят по всеобхватен начин на нуждите на жертвите на тероризма, тъй като задоволяването на техните нужди е не само морална отговорност, но и въпрос на спазване на правните задължения съгласно международното право и правото на ЕС.

КАТО ВЗЕМА ПРЕДВИД факта, че с Директивата за правата на жертвите¹ се установяват минимални стандарти относно правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и признава, че жертвите на тероризъм се нуждаят от специално внимание, подкрепа и защита поради специфичния характер на престъплението; предложеното преразглеждане на Директивата за правата на жертвите², което има за цел допълнително укрепване на правата на жертвите на престъпления в ЕС, включително правата на жертвите на тероризъм; Директивата относно борбата с тероризма³ включва специални разпоредби, посветени на жертвите на тероризъм, и предвижда, че държавите членки гарантират наличието на услуги за подкрепа, които допълват или са неразделна част от общите услуги за подкрепа на жертвите, насочени към специфичните нужди на жертвите на тероризъм, и че те са на разположение непосредствено след терористично нападение и докато е необходимо.

¹ Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57).

² Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления (док. 11840/23)

³ Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 г. относно борбата с тероризма (ОВ L 88, 31.3.2017 г., стр. 6);

КАТО ОТБЕЛЯЗВА, че в своите заключения относно жертвите на тероризъм, приети на 4 юни 2018 г.⁴, Съветът призова държавите членки да определят национална точка за контакт, отговаряща за предоставянето на информация относно наличната подкрепа, помощ, защита и система за обезщетения за жертвите, за да улеснят бързия обмен на информация и помощ в случай на терористично нападение.

КАТО ОТЧИТА инициативите на ЕС за подкрепа и участие на жертвите на тероризма, като приетата през юни 2020 г. Стратегия на ЕС относно правата на жертвите (2020—2025 г.), която е приложима за всички жертви на всички престъпления, като се обръща специално внимание на най-уязвимите жертви, и Програмата за борба с тероризма, представена от Комисията през декември 2020 г., в която се призовава за засилена подкрепа за жертвите на тероризма; Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN), чрез която Комисията подкрепя жертвите на тероризма от 2011 г. насам, особено в рамките на специалната работна група относно жертвите на тероризъм (RAN VoT); Платформата на ЕС за правата на жертвите, която предвижда по-хоризонтален подход към правата на жертвите, включително правата на жертвите на тероризма, като за първи път обединява всички участници на равнището на ЕС, имащи отношение към правата на жертвите; и Европейския експертен център за жертвите на тероризъм, създаден от Европейската комисия със задачата да предлага експертен опит, насоки и подкрепа за националните органи и организациите за подкрепа на жертвите.

КАТО ПРИЗНАВА успеха на пилотната фаза на Европейския експертен център за жертвите на тероризъм и решението на Комисията да продължи с нов двугодишен етап с възможност за удължаване с още две години.

КАТО СЪЗНАВА, че не всички държави членки са били подложени на терористични нападения на тяхна територия или имат жители, които са били жертви на тероризъм в други държави, и че следователно те основателно не разполагат със специални разпоредби по отношение на жертвите на тероризъм.

⁴ Док. 9719/18.

КАТО ПОДЧЕРТАВА, че в наши дни явлението тероризъм има глобално и транснационално измерение и изисква всички държави членки да бъдат подготвени за възможността терористично нападение да се случи на тяхна територия или да засегне техни жители. Следва да се приемат реалистични и ефикасни решения за постигане на съгласуваност в готовността и реакцията в целия Европейски съюз.

КАТО ВЗЕМА ПРЕДВИД, че в доклада на Комисията до Европейския парламент и до Съвета, основан на член 29, параграф 2 от Директивата относно борбата с тероризма⁵, се стига до заключението, че въпреки цялостното въздействие на директивата съществуват пропуски при транспонирането на специфични разпоредби относно жертвите на тероризъм, които биха могли да доведат до това, че трансграничните жертви на тероризъм не получават помощта или подкрепата, която отговаря на техните специфични нужди.

КАТО ОТБЕЛЯЗВА, че не всички държави членки са посочили единна точка за контакт в съответствие със заключенията на Съвета относно жертвите на тероризъм.

КАТО ОТЧИТА създаването на единни точки за контакт за жертвите на тероризъм, обединени в специална мрежа в рамките на Европейската мрежа за правата на жертвите.

КАТО ОТБЕЛЯЗВА, че в допълнение към необходимостта държавите членки да разполагат с определена точка за контакт, която може да улесни достъпа до помощ за жертвите на тероризъм, в необвързващ оперативен протокол следва да бъдат определени най-добри практики и препоръки за сътрудничеството и съвместната работа на единните точки за контакт в случай на терористично нападение, водещо до трансгранични жертви. Мрежата на единните точки за контакт (SCPVOT) изготви необвързващ документ, озаглавен „Оперативен протокол за мрежата от единни точки за контакт за жертвите на тероризъм“⁶, който, имайки предвид различните национални обстоятелства на държавите членки, може да допринесе за това жертвите да получат помощ, подкрепа, защита и финансова компенсация в съответствие с европейското законодателство.

⁵ Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета въз основа на член 29, параграф 2 от Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 г. относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (док. 13478/1/21 REV 1 + ADD 1 + COR 1).

⁶ Док. 14763/23.

КАТО ИЗТЪКВА, че политическият и цялостният обществен компонент на терористичните нападения поражда необходимост от признаване и възпоменание на жертвите на тероризма, а това е в основата на процеса на възстановяване на жертвите като личности и членове на общността и насърчава социалното сближаване и защитата на демократичните ценности. От съществено значение е държавите членки да пазят паметта на жертвите на тероризма — като проява на справедливост, но и като инструмент за социална делегитимизация на тероризма и насилствения екстремизъм.

КАТО ОТЧИТА централната роля, която жертвите на тероризма следва да играят в тези политики на възпоменание, по-специално ролята им за повишаване на осведомеността относно терористичното насилие чрез техните показания, тъй като гласът им е мощен инструмент за повишаване на осведомеността относно последиците от тероризма и насилствения екстремизъм върху хората.

КАТО ПОДЧЕРТАВА приноса на гражданското общество и организациите на жертвите за предоставянето на подкрепа на жертвите на тероризма, за привличане на вниманието към различните проблеми, с които те се сблъскват, и за политиките на възпоменание и делегитимизирането на тероризма и насилствения екстремизъм,

ПРИЗОВАВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

ДА ОСЪЗНАЯТ необходимостта да бъдат подготвени в случай на терористично нападение и следователно да определят единна точка за контакт за жертвите на тероризъм, за да се улесни упражняването на трансграничните права на жертвите и да се допринесе за ефективното сътрудничество между всички държави членки.

ДА НАСЪРЧАВАТ своите национални единни точки за контакт да популяризират себе си с цел да бъдат известни на участващите органи на национално и международно равнище и да се ангажират да актуализират списъка на точките за контакт, с който разполага Европейската мрежа за правата на жертвите.

ДА ОБМИСЛЯТ прилагането на най-добрите практики и препоръки, включени в „Оперативния протокол на мрежата от единни точки за контакт за жертвите на тероризъм“, при пълно зачитане на националното законодателство и особеностите на държавите членки.

ДА НАСЪРЧАВАТ бързото приемане на целенасоченото преразглеждане на Директивата за правата на жертвите, което има за цел да гарантира, че жертвите на престъпления, включително жертвите на тероризъм, могат да се ползват в пълна степен от правата си в ЕС.

ДА НАСЪРЧАВАТ приемането на мерки за гарантиране на признаването на жертвите на тероризма и уважението към тях, като насърчават обучението на професионалистите, които се занимават с тях, привличат вниманието на медиите към третирането на жертвите и насърчават подход, при който желанията и приносът на жертвите намират подходящо отражение във възпоменателни събития.

ДА ОБМИСЛЯТ позицията, че гласовете на жертвите на тероризма и техните свидетелства повишават осведомеността за последиците от тероризма и насилствения екстремизъм върху хората и поради това следва да бъдат взети предвид в програмите и стратегиите на държавите членки за предотвратяване на водещата до насилие радикализация.

ДА НАСЪРЧАВАТ политиките на възпоменание на жертвите на тероризма в съответствие с индивидуалните обичаи и практики на държавите членки, така че лицата, които са загубили живота си или са претърпели физически или психологически увреждания, или са били лишени от свободата си вследствие на терористичен фанатизъм, да не бъдат забравени. Тези политики могат да се използват и като инструмент за предотвратяване на водещата до насилие радикализация.

ДА ОБМИСЛЯТ начини за улесняване на обмена на информация относно трансграничните жертви в най-добрия интерес на последните.

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА:

ДА НАСЪРЧАВА сътрудничеството между държавите членки, съществуващите структури на ЕС и гражданското общество с цел предоставяне на ефективна подкрепа на жертвите на терористични нападения както непосредствено след нападенията, така и на етапа на последващи действия.

ДА ОСИГУРИ продължаването на функционирането на Европейския експертен център за жертвите на тероризъм и разширяването на обхвата на неговите действия, така че той да може да възприеме по-практичен подход в подкрепа на държавите членки, особено на най-слабо подготвените сред тях, когато са подложени на терористично нападение, като същевременно улеснява нови партньорства с международни организации и държави извън ЕС.

ДА ПОДКРЕПЯ функционирането на мрежата от единни точки за контакт за жертвите на тероризъм в рамките на Европейската мрежа за правата на жертвите при организирането на ефективно оперативно сътрудничество между единните точки за контакт на държавите членки.

ДА УТВЪРДИ, в тясно сътрудничество със сдруженията на жертвите, организирането на ежегодния ден на ЕС за почитане на паметта на жертвите на тероризма, както като възпоменателен акт, така и като жест на съпротива.

ДА ГАРАНТИРА, че гласът на жертвите и оцелелите от тероризма ще бъде част от дейностите, разработвани в рамките на Центъра за знания на ЕС за предотвратяване на радикализацията, който ще започне своята работа през 2024 г.
